

Az integritásról

Az integritás szó a latin in-tangere kifejezésből ered, többes jelentéssel bír: érintetlen, sérthetetlen, feddhetetlen, értékvezérelt. Magát az „integritás” kifejezést a társadalomtudományok használják, így etimológiai, szociológiai, filozófiai és jogi jelentéssel is bír. A jogi-közigazgatási értelemben az integritás egy érték-fogalom, amely elsődlegesen teljesítmények értékelésére szolgál és mind személyi, mind pedig szervezeti szinten értelmezhető. Az integritás-alapú szervezeti működés és az ennek megfelelő dolgozói magatartás (személyi integritás) erősítése a korrupció megelőzésének, a korrupciós kockázatok mérséklésének és mindenféle egyéb hivatali hatalommal való visszaélés megakadályozásának az egyik leghatékonyabb eszköze. Következésképpen egy szervezet kizárólag abban az esetben őrizheti meg hosszú távon az integritását, illetőleg emelheti azt egy magasabb szintre, ha rendszeres időközönként felméri, illetőleg felülvizsgálja a rá vonatkozó korrupciós kockázatokat és kiépíti a megelőzésükhöz, kezelésükhöz szükséges kontrollmechanizmusokat. Fontos azonban megjegyezni, hogy a korrupciós kockázatok felmérése és kezelése érdekében tett szervezeti lépések kizárólag akkor vezethetnek eredményre, ha ezek mellett az átláthatóság, illetőleg a nyilvánosság gyakori és hiteles tájékoztatása is jellemzi az adott szervezetet.

Maga a korrupció - melyet sokan tévesen az integritássértés szinonimájaként használnak - az integritássértés legszélsőségesebb megnyilvánulási formája. A bírósági szervezeten belül esetlegesen megjelenő korrupció nem csak az adott döntéshozatal pártatlanságát befolyásolja, hanem a bíróságba vetett bizalmat is rombolhatja. A bírói és bírósági döntéshozatal integritása kiemelkedő jelentőséggel bír. A függetlenséget a Bszi. 3.§-a a következőképpen fogalmazza meg: *„A bírák és az ülnökök függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, az ítélezési tevékenységükkel összefüggésben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.”*

Az Alaptörvény 25. Cikkének (5) bekezdése rendelkezik arról, hogy *„A bíróságok igazgatásának központi feladatait az Országos Bírósági Hivatal elnöke végzi.”* A bírósági szervezeten belül a központi igazgatás, és a helyi igazgatási vezetők felelőssége az, hogy biztosítsák a bírói és igazgatási jellegű döntéshozatal integritását. A bírók és a bírósági szervezet működésének célját és értékrendjét az Alaptörvény és a sarkalatos törvények alapvetően meghatározzák. A 2012. évi igazgatási modell váltás egyik eredménye az a törvényi felhatalmazás és kötelezettség, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnökének meg kell határoznia a bírósági szervezet stratégiai céljait. Ezek a következők:

- A bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek.
- Az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása.

- A tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása.
- **A bírósági szervezet integritása**, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámítottsága és ellenőrzöttsége.
- A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése.
- A képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

A személyi integritás feddhetetlenséget, továbbá olyan viselkedést és cselekedeteket feltételez az adott személy részéről, melyek által hű marad a saját értékrendjéhez.

A szervezeti integritás az adott intézmény, szervezet kitűzött céljainak és értékrendjének megfelelően látja el feladatait, működése átlátható, etikus, számonkérhető, feddhetetlen. A szervezet munkatársainak viselkedése összhangban áll a szervezeti célokkal, azonosulni tudnak az intézmény értékrendjével és mindennapi döntéseiket a szervezeti értékrend szem előtt tartásával hozzák meg.

A bírósági szervezet integritásának minél teljesebbé tétele felé vezető úton kiemelt jelentőségű lépés volt a Bszi. rendelkezésének 2014. évi módosítása, majd ezt követően az Országos Bírói Tanács által elfogadott és 2015. január 1-jén hatályba lépett Etikai Kódex. A kódex hatálya a Magyarországon dolgozó bírákra terjed ki, de iránymutatásul szolgál az igazságügyi alkalmazottak, ülnökök számára egyaránt. A kódex hét cikkben foglalja össze az elvárásokat, a függetlenség, az összeférhetetlenség, a méltóság, a gondosság, a tisztesség, a tisztelet, és az együttműködés elve köré csoportosítva őket.

A személyi és szervezeti integritás megőrzése feltételezi a bírósági szervezet integritási helyzetének a feltérképezését. Ez annak a feltárását jelenti, hogy a személyeket vagy szervezetet érintően milyen integritási veszélyhelyzetek vannak az adott folyamat természetéből adódóan. Ezek után lehet azt vizsgálni, hogy miféle események, körülmények és folyamatok azok, amelyek növelhetik a veszélyeztetettséget, és mik azok, amelyekkel ezek a veszélyhelyzetek csökkenthetők. Lényeges körülmény, hogy az integritás fenntartásában és megerősítésében – bármely folyamatról is legyen szó – az átláthatóságnak, a kiszámíthatóságnak és a nyilvánosságnak kiemelt jelentősége van.

Forrás: <http://birosag.hu/integritas>